

Politični pregled.

Notranji položaj. — Tik predno se je sešel državni zbor, je ministrski predsednik Körber sklical zastopnike čeških in nemških strank, da bi kar na hitro izposlovoval mej njimi spravo. Körberju je namreč začela voda v grlo teči. Čehi so izjavili, da ne dopuste parlamentarne razprave o nagodbi, ako se jim poprej ne da zadoščenje za razveljavljenje jezikovnih naredb. Proti volji Nemcev ne more Körber tega storiti, ker sicer začno Nemci obstruirati. Zato je sklical pravne konference in izdelal nekaj načrt za uredbo jezikovnega vprašanja. Ta načrt je sestavljen povse v smislu Nemcev, prav kakor bi že imeli nemško Staatssprache. Sicer dovoljuje Čehom tudi v notranjem uradovanju neke pravice, a nikakor ne tega, kar Čehom gre v smislu ravnopravnosti. Zaradi tega so Čehi tudi kar odklonili vsako pogajanje na tej podlagi in groze celo z obstrukcijo proti nagodbi. Če se vladi ne posreči, jih pomiriti, bo najbrž Körber odletel.

Državni zbor. — Že prve seje bodo jako živahne, kajti pripravljenih je precej novih nujnih predlogov. Posebno zanimiva bo razprava o nujnem predlogu zastran štrajka kmetijskih delavcev v Galiciji in razprava o aferi Wallburg, katero hočejo sprožiti Vsenemci. Kot prva točka na dnevnem redu je tiskovni zakon. Vlada je predložila proračun, o katerem izpregovorimo prihodnjič.

Ogrska. — Madjari so začeli veliko vojno zoper dinastijo. Tako store vselej, kadar hočejo ugnati krono in jo prisiliti, da bi se udala njihovim zahtevam. Kdo ve, če ni vlada s tem v zvezi. Ko se je za časa Wekerla šlo za cerkvenopolitične predloge, je vlada sama nahujskala opozicijo, da je začela demonstrirati proti kroni in vladni listi so napadali nadvojvodo Otona na nečuven način. Tudi zdaj je mogoče, da hoče vlada na ta način prisiliti krono, da glede nagodbe stopi na stran Madjarov in jim žrtvuje cislitvanske interese. Posebno se demonstrira sedaj proti cesarski pesmi in v državnem zboru je bil že stavljen predlog, naj se prepove sviranje cesarske pesmi. Košutovci v ogrskem parlamentu so že v prvi seji jasno pokazali, da bodo z vsemi silami nasprotovali nagodbi, ki sta jo sklenili avstrijska in ogrska vlada, ter da se ne bodo strašili nobenih sredstev, da isto preprečijo. Sedaj javlja neki dunajski list, da je to potrdil tudi neki voditelj Košutove stranke, ter napovedal naravnost obstrukcijo. Dotični poslanec je izjavil dopisniku dunajskega lista „Wiener Mittagszeitung“ mej drugim to-le: „Stranka ve za gotovo, da se vladar strinja s stališčem dr. Körberja in da poslednjega tudi izdatno podpira zunanji minister grof Goluchowski. (Szell je, kot znano, to trditev ovrgel). Radi tega mora poseči Košutova stranka po najskrajnejših sredstvih. Proglasila bo javno obstrukcijo in je v to svrhu že tako organizirana, da lahko vstraja do skrajnosti. Mi ne smemo izpustiti iz rok tako ugodne prilike za odpravo dualizma in smo trdno prepričani, da se nam sedaj posreči ta načrt“.

Francija. — V torek se je zopet sešel francoski parlament in začel takoj razpravljati o interpelaciji zastran zatvoritve samostanskih šol. Če zmaga vlada v tej zadevi, bo sprejet tudi zakon, s katerim hoče popolnoma potlačiti samostanske šole.

Revolucija v Macedoniji. — Dogodki zadnjih dni v Macedoniji prikazujejo Macedonsko gibanje v jako kritični luči. Ljudje, ki niso prijazni Slovanom in jih nič ne peče obupno stanje tega krščanskega ljudstva pod turškim jarmom, bi radi označili vse to gibanje kot delo navadnih roparskih čet. Ali kdor trezno zasleduje dogodke na Balkanu, ta vidi, da stojimo pred durmi splošne ustaje, katera se ne bode dala potlačiti tako meni nič tebi nič. Ako je res, da je v Parizu živeči tajnik macedonskega odbora Delinues zagotavljal, da naraste v kratkem času število ustašev nad 10.000 mož, potem ne bode imela Turčija opraviti z navadnimi roparskimi četami, imela bo posla z ljudstvom, ki je pripravljeno, ali si izvojevati

svobodo ali pa umreti. In da niso Delinijunisove besede prazna govornica, pričajo zadnja poročila iz Macedonije. Po teh poročilih prikazujejo se večje ustaške čete na vseh koncih in krajih Macedonije in ni ga skoro dne, da ne bi prišlo med njimi in med turškimi vojaki do spopadov, pri katerih ostanejo čestokrat zmagovalci ustaši. Tako smo čitali n. pr. v nekem listu, da so ustaši vzeli Turkom pri nekem spopadu celo štiri topove. Kakor rečeno, v Macedoniji Turčija nima opraviti z navadnimi roparskimi četami, ampak opraviti ima z ustajo, ki bode danes ali jutri splošna.



Dovožne ceste.

Ker se naši čitatelji gotovo zanimajo za vse, kar se tiče nove bohinjske železnice, objavljamo tu načrt zakona o dovožnih cestah k bodočim kolodvorom te železnice. Ta zakon se glasi:

§ 1. Izrečejo se za železniške dovozne ceste one javne, v ta namen pripravljene ali na novo zgrajene ceste, katere vežejo železniške kolodvore in postaje z najbližjo, dosegljivo, sposobno javno cesto ali z najbližjim obljudenim krajem po načinu, ki popolnoma odgovarja prometnim potrebam. K vsakemu kolodvoru in k vsaki postaji sme voditi le ena, določilom tega zakona podvržena dovozna cesta.

Prostorišča pred kolodvori in postajami, ki so potrebna za osebni in vozni promet, kakor tudi vozne rampe in dovozi med višje ležečimi kolodvori, postajami in potrebnimi prostorišči pred njimi po eni strani in nižje ležečimi dovoznimi cestami po drugi strani ali obratno, prištevajo se k sestavinam železnice in ne k dovoznim cestam.

§ 2. Dovozne ceste h kolodvoru in postajam, kojih stališče se je oblastveno določilo, se zgrade in vzdržujejo, ako dotično železniško podjetje ali kaka druga fizična ali juridična oseba vsled pogojev koncesije ali pa vsled pogodbe ni v to obvezana — potom skladanja: a) železniškega podjetja; b) cestnih okrajev, skozi katera vodi dovozna cesta, ali c) se njihovega okoliša dotika; d) posestnikov trgovskih in industriálnih podjetij, rudnikov, fužin in lesovja, kateri imajo posebno korist od železniške postaje, in sicer tudi če leže ta podjetja in posestva izven cestnih okrajev, ki spadajo pod določilo b).

V kolikor se drugače ne pogodi, prenašati imajo pod a) in b) navedeni skladni činitelji vsaki po $\frac{1}{3}$ in pod c) in d) navedeni skupno $\frac{1}{3}$ stroškov, h katerim spadajo tudi oni za nakup zemljišča.

Za dovozne ceste, katere po svoji legi nudijo sosednim okrajem in sosednim občinam posebne koristi, tudi ako se ne dotikajo njih okoliša, se smejo tudi ti okraji ali občine pritegniti k skladanju dotične tretjine stroškov.

Zgradba in vzdrževanje dovoznih cest, katere služijo samo v korist železniškega podjetja, indu-

strijskih podjetij ali drugih zasebnikov, prepuščena je le tem udeležencem.

§ 3. Za zgradbo, vzdrževanje in upravo dovoznih cest, ima skrbeti s smislu določil, veljavnih za okrajne ceste, oni cestni odbor, v čigar okraju leži dotična cesta. Sploh se uporabijo določila zakonov, ki so veljavni za zgradbo in za vzdrževanje javnih neeraričnih cest, tudi za dovozne ceste k železnicam, v kolikor ni drugače določeno s pričujočim zakonom ali v kolikor iz posebnih prometnih okoliščin ne odloči druga deželna politična oblast sporazumno z deželnim odborom.

§ 4. Ob zgradbi novih železnic, novih kolodvorov ali železniških postaj, skrbeti ima politična obhodna komisija, v katero je poklicati odposlanca deželnega odbora, zastopnike dotičnih cestnih odborov in občin, kakor tudi druge udeležence, da se dožene sporazumljenje glede smeri, dolgosti, širokosti in drugih gradbenih okoliščin železniške dovozne ceste; ako ne pride do sporazumljenja, razsodi vlada sporazumno z deželnim odborom.



Nevarnost nevihte.

Posestnik je v svojem življenju vedno izpostavljen nevarnosti, ki mu — v poletnem času seveda — preti od nevihte, tako, da je nevihta največji elementarni sovražnik kmetov. Koliko škode naredi kmetu jedna sama nevihta! Polomi mu drevje, zdere mu na tla nezrelo sadje, hudourniki razderejo in uničijo pridelke na njivi in travniku, vrhu tega visi mu nad glavo strela, ki mu užge dom, pobije živino in nemalokrat tudi katerega njegovih dragih. Vse to stori nevihta kmetu in on je proti njej brez moči!

V današnjih vrsticah pa naj bode govora le o streli, katere nevarnost se vsaj deloma lahko odvrne, ako smo previdni in zavedni. S tem sovražnikom obstanke in blagostanja naj bi se seznanil bliže kmetijski gospodar.

Meseca maja ali bolje: junija, se pričnejo nevihte z gromom v polnem obsegu. Statistično je dokazano, da so v poslednjih desetih letih slučajni udarcev strele ne le se pomnožili na številu, marveč tudi na povzročenih nesrečah. Mnogi so mnenja, da je temu vzrok pomnožena vsebina elektrike v zraku, katera da je nastala vsled ogromnih množin na zemlji pokurjenega premoga.

Bodi temu kakor hoče, potrebno je jedino to, da kmetovalec preišče da li in kolika nevarnost preti njegovi posesti od strele. Strelovoda si ne more vsakdo napraviti; a napačno napravljeni strelovod privabi rajši strela tja, kamor ni potrebno. Zato naj

vsakdo premišlja, kako se vesti, da mu grom koristi, mesto, da mu škoduje.

Strela ki udari, naznani s tem, v kakem razmerju je elektrika zemlje z ono v oblakih. Ako je torej strelovod pravilno izpeljan, tedaj strela ne naredi nobene škode, gre brez škode v zemljo. V krajih, kjer strela ne dela nobene škode, je znamenje, da je zemeljska elektrika preslaba, da bi vlekla na se strela.

Nevarnost pa je ondi, ako mesta, kjer je privlačnost elektrike večja, na pr. od dežja zmočeno zidovje, v tem pogledu ne zavarujemo s tem, da bi popravili streho, skozi katero uhaja dež. V tako poslopje rado trešči in strela gre navadno po zmočenem zidu v zemljo. Ako pa je pod tako streho lahko gorljivih stvari, kakor slama, seno itd., tedaj je umevno, da nastane tudi ogenj.

Kadar zidamo svoja poslopja, treba v prvi vrsti paziti na to, da ne samo prednje in stranske stene zavarujemo proti mokroti, marveč tudi podstrešni krov, da ne uhaja mokrota v zidovje. Strehe poslopij so tembolj zavarovane proti streli, čim manj popijejo vode. Dobro žgana opeka je bolja, nego slabo žgana; streha od škrlja je bolja, nego iz opeke. Posebno dobre so strehe proti streli iz dvojne asfaltovne plošče.

Po njih hitro odteče voda in vendar jih ni treba delati zelo strmih, ker se take strehe delajo skoro vodoravno. Ako stojijo poslopja v bližini mokrotnih tal, dobro je, zasaditi v taka tla nekoliko hitro rastočih jablan v razdalji po kakih 20 metrov. Jabolčna drevesa so izvrstni strelovodi, kakor sploh vsa visoka drevesa, ker vlečejo nase strela.

Kogar zaloti nevihta na polju, naj ne beži pod visoko drevje, ker strela, ki udari v drevo, zadene lahko tudi njega. Bolje si izbrati za zavetje nizek grm ali manjše drevo. Posebno pa je bukovo drevje slab strelovod, bukvi se strela izogne, a tem rajši udari v hrast, topol, hruško itd.

Ako je več ljudi ali živalij skupaj, je naravno, da vlečejo nase strela. Zato lahko udari strela v zbrano čredo živali, pa tudi v šolo, v kateri je polno otrok, a da stene niso dosti izolirane, ravno tako v hlev, poln ovac itd. Radi tega je potrebno, da se ob času hudega grmenja ljudje iz poslopij razidejo in se tudi živino spravi iz hlevov.

Telefonske in brzojavne zveze v bližini poslopij pač ne zmanjšajo nevarnosti, marveč jo še povečajo. Te žice so pravcati strelovodi. Zato strela malokdaj udari v železniške vlake, pač pa v brzojavne drogove. Pa tudi vodovodne in plinove cevi privlačno delujejo na strela. Zato je dobro, da se vodo- in plinovodi napravljajo kar najgloblje pod zemljo.

Naravno je, da se vsakdo več ali manj boji groma in strele, ter da v kritičnem času misli na to, ako je okoli njega vse varno, posebno pa, ako so strehe na hišah varne, da ne zamaka skozi nje, ker s tem se hitreje privabi strela.